

"Biznesin müflisləşməsi İşçi qrupu"nın icası
Protokol № 2

Bakı şəhəri

19 sentyabr 2022-ci il

Sədrlik edirdi: **Rəşad Həsənli** - Qanunvericilik baş idarəsinin İqtisadi normativ aktlar idarəsinin rəisi

Katib: **Məryəm Həmidova** - Azerbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Qanunvericilik baş idarəsinin İqtisadi normativ aktlar idarəsinin aparıcı məsləhətçisi

İştirak edirdilər: **Vüsal Şıxəliyev** - Azerbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının İqtisadi siyaset və sənaye məsələləri şöbəsinin İqtisadi islahatların monitorinqi, koordinasiyası və qiymətləndirilməsi sektorunun müdürü, Komissiyanın Katibliyinin rəhbəri

Samir Seyidəhmədli- Azerbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Bakı şəhəri Lokal Gelirlər Baş İdarəsinin rəisinin 1-ci müavini

Teymur Əhmədov - İqtisadiyyat Nazirliyinin hüquq şöbəsinin müdür müavini

Səid Musayev- Ali Məhkəmənin Məhkəmə təcrübəsinin təhlili şöbəsinin müdür müavini

Aynurə Quliyeva- Azerbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Hüquqi təminat şöbəsinin Rəqəmsal hökumətin hüquqi tənzimlənməsi sektorunun müdürü

Abbas Abbasov- Azerbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü, vəkil

Aqşin Atalızadə- İqtisadiyyat Nazirliyi, Hüquq şöbəsi, Qanunvericilik aktlarının razılışdırılması və hüquqi təminat sektorunun baş məsləhətçisi

Könül Hüseynova- Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Analitik şöbəsinin müdürü

Seymur Həmidov - Məhkəmə-Hüquq Şurasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə və Məhkəmə monitorinqi sektorunun məsləhətçisi

Dilərə İsrafilova- "BM Morrison Partners" şirkətinin direktor müavini

İştirak etməmişdirler:

Jale Məmmədova- Mərkəzi Bankın Rezolyusiya şöbəsi, hüquq məsləhətçisi

Ruslan Mirzəyev - "Adrem Attorneys Hüquq" şirkətinin idarəedici partnyoru (ArbMe Mübahisələrin Həlli Mərkəzinin direktoru)

Əliməmməd Nuriyev- "Konstitusiya" Araşdırmalar Fondunun rəhbəri

Şaiq Mirzəyev - "Azerbaycan Hüquq İslahatları Mərkəzi" İctimai Birliyinin rəhbəri

Elçin Məmmədov- "PricewaterhouseCoopers Azerbaijan" şirkətinin hüquq xidmətləri üzrə direktoru

Aynur İdrisova - "Deloitte & Touche" şirkətinin hüquqşunası

Rəşid Məmmədov - "Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası" İctimai Birliyinin hüquqi və siyasi məsələlər üzrə məsul şəxsi

Əkram Həsənov- Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının Biznes Hüququ Komitəsinin üzvü, vəkil

Lalə Əliyeva – "Ernst & Young Holdings (CIS) B.V." şirkətinin Azərbaycan Respublikasındaki filialında hüquq üzrə kiçik mütəxəssis

Emil Bəşirov – "Ekvita" şirkətinin baş hüquqşunası

Gündəlik

✓ 15:00-15:45

İclasın açılışı

Dünya Bankı Qrupunun "Əlverişli Biznes Mühiti" layihesinin "Biznesin müflislemesi" indikatoru üzrə diaqnostika matrisasının tərtibinə dair müzakirələr.

- 15:45-16:20
Təkliflerin dəyərləndirilməsi və yekun
- 16:20-16:30
İclasın bağlanması

Çıxışlar:

Azerbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının İqtisadi siyaset və sənaye məsələləri şöbesinin İqtisadi islahatların monitorinqi, koordinasiyası və qiymətləndirilməsi sektorunun müdürü, Komissiyanın Katibliyinin rəhbəri Vüsal Şixəliyev işçi qrupunun iclasını açıq elan edərək iclas iştirakçılarını salamladı. İclasın gündəliyinin əsası Dünya Bankının "Əlverişli Biznes Mühiti" layihesinin "Biznesin müflislemesi" işçi qrupunun diaqnostika matrisasının hazırlanması və hazırlanmış matrisa ilə bağlı yekun müzakirələrin aparılması və gelecek addımların aparılması üçün istiqamətlərin müəyyən olunmasıdır. Diaqnostika matrisasının bütün üzvlərə təqdim edildiyini qeyd etdi. Həmçinin məlumat üçün qeyd etdi, bu yeni layihənin konseptual sənədi cari ilin fevral ayından Dünya Bankı tərəfindən bütün ictimaiyyətə təqdim olundu və müəyyən rəylərin toplanmasına başlanıldı. Bu istiqamətdə Dünya Bankı tərəfindən 550-dən çox səhifə dünya ictimaiyyətdən, beynəlxalq mütəxəssislərdən, ekspertlərdən rəylər toplandı və layihə təkmilləşdirilərək yenilənmiş versiyada təqdim olundu. Bu baxımdan bu dəyişikliklər çərçivəsində matrisanın strukturunda müvafiq dəyişikliklər edilərək təqdim edildiyini qeyd etdi.

Hazırkı indikator öten ilki "Doing business" hesabatında müəssisənin bağlanması indikatorunun genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi əsasında formallaşmış indikatorudur, həmin indikatorun bazası əsasında formallaşıb. Qarşıda duran əsas hədəfin öten ilki olan müvafiq indikatorun elementlərinə diqqət edilməli olduğunu, həmçinin "biznesin müflislemesi" indikatorunun mürəkkəbliyinin bir çox sahənin kəsişməsində formalasdığını və bu baxımdan da işçi qrupunun müxtəlif sektorlarını əhatə edən nümayəndələrdən təşkil olduğunu vurğuladı.

Diaqnostika matrisası üzrə görülmüş işlərlə bağlı məlumatın təqdim edilməsi üçün sözü Qanunvericilik baş idarəsinin İqtisadi normativ aktlar idarəsinin rəisi **Rəşad Həsənliyə** verdi.

Rəşad Həsənli iclasda iştirak edən nümayəndələrlə əlaqədar məlumat verdikdən sonra diaqnostika matrisası ilə bağlı qanunvericilikdə mövcud vəziyyətlə bağlı təhlillər aparılaraq ilkin olaraq matrisa layihəsi ilə bağlı təkliflərin təqdim edilməsi üçün işçi qrupunun nümayəndələrinə təqdim edildiyini bildirdi. Həmin nümayəndələrdən müxtəlif təkliflər daxil olaraq təhlillər aparılmış və diaqnostika matrisası layihəsi hazırlanmışdır.

Rəşad Həsənli "Biznesin müflislemesi" indikatoru üzrə diaqnostika matrisasında nəzərdə tutulmuş mövcud vəziyyət (qanunvericilik və ya inzibatilığın tələbi, sahəvi elektron sistemlər, funksional inzibati prosedurlar və s.), məhdudiyyətlər və təkmilləşmə

imkanları, potensial riskler, təkmilleşmə və ya inkişafla bağlı görülecek tədbirler sütunları üzrə alt komponentler üzrə hazırlanmış məlumatların təqdim edilməsini məqsədəyən hesab etdi. "Müflisleşme üzrə icraatların başladılması" komponentinin borclu və kreditorların təqdim etmə və ya yeniden təşkiletmə prosedurları üçün müraciət etmək imkanının olub-olmaması alt komponenti üzrə bildirdi ki, "Müflisleşme ve iflas haqqında" Qanunun 1-ci maddesine əsasən barışq sazişi – kreditorların payına düşən ödenişlərin texire salınması, hissə-hissə ödənilmesi, borcların müəyyən hissəsinin güzəşt edilmesi, borclu müəssisənin yenidən təşkil olunması baredə borclu ilə kreditorlar arasında eldə edilən razılıqdır. Qanunda yenidən təşkil olunma məsəlesi 35-37-ci maddelerde nəzərdə tutulmuşdur. Həmin normaların (barışq sazişi, yenidən təşkil etmə ilə bağlı) müvafiq alt-komponentin mövcud vəziyyət sütununda qeyd edilib-edilməməsi ilə bağlı işçiyə qrupunun nümayəndəlerinin də mövqeyinin öyrənilməsinin vacibliyini vurğuladı.

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Bakı şəhəri Lokal Gelirlər Baş İdaresinin rəisiinin 1-ci müavini **Samir Seyidəhmədli** Mülki Mecəllənin hüquqi şəxslərin yenidən təşkil etmə ilə bağlı müdədalarının məhdud olduğunu qeyd edərək bildirdi ki, "Müflisleşme ve iflas haqqında" Qanunda yenidən təşkiletmə anlayışının Mecəllənin normaları ilə birgə təhlil edilməsi məqsədəyənqdır. Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü, vəkil **Abbas Abbasovdan** mövqeyini bildirməsini xahiş etdi.

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü, vəkil **Abbas Abbasov** Mülki Mecəllədə nəzərdə tutulan yenidən təşkiletmənin yalnız müflisleşme yolu ilə deyil, həmçinin könüllü əsaslarla da baş verə bildiyini qeyd etdi. Müvafiq alt-komponentdə Mecəllədə nəzərdə tutulan "yenidən təşkiletmə" dedikdə klassik olaraq hüquqi şəxslərin yenidən təşkili yox, borclunun sağlamlaşdırması, maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılması reorganization nəzərdə tutulub. Mülki Mecəllədə nəzərdə tutulan terminlə ad eyniliyi olsada, bu komponentdə kreditorların borclarının azaldılması, kreditorlarla razılıq və digər sağlamlaşdırma tədbirləri nəzərdə tutulub. Əlavə olaraq onu da qeyd etdi ki, barışq sazişindən başqa, sağlamlaşdırma ilə bağlı normaların bu indikator üzrə nəzərdə tutulması məqsədəyənqdır. Mövcud problemlərdən biri kimi barışq sazişi və sağlamlaşdırmanın yalnız rəsmi iflas prosesində baş verdiyini qeyd etdi. Lakin hal-hazırda rəsmi müflis elan olunmamışdan əvvəl preventiv sağlamlaşdırmanın olduğunu, bununla bağlı Avropa Direktivinin 2018-ci ildə qəbul olunduğunu və Avropanın 2021-ci ilə qədər bir sıra ölkələrində qəbul olunduğunu qeyd etdi. Bütün Avropa Birliyi ölkələrində preventiv sağlamlaşdırma tədbirləri mövcuddur, belə ki, bu halda müflis elan olunduqdan sonrakı və preventiv sağlamlaşdırmanın əsas fərqi borclunun fealiyyətinin məhkəmə nəzareti olmadan olduğu kimi davam etdirməsidir.

Rəşad Həsənli eyni mövqe sərgilədiyini qeyd edərək, diaqnostika matrisasına yenidən təşkiletmə məsələlərinin bir daha nəzərdən keçirilməsini məqsədəyən hesab etdi.

Vüsal Şixəliyev məhdudiyyətlər və təkmilleşmə imkanları, potensial risklərin təhlil edilərək təkmilleşmə və ya inkişafla bağlı görülecek tədbirlərin daha konkretləşdirilməsini, dəqiqləşdirilməsini məqbul hesab etdi.

Rəşad Həsənli diaqnostika matrisi layihesinin "Müflisleşme üzrə icraatların başladılması" komponentinə yeni əlavə edilmiş "müflisleşmənin başlanması" üçün meyarlar"la bağlı təhlillerin aparılması üçün işçi qrup üzvlərini feal iştiraka səslədi.

Abbas Abbasov bu alt komponentin birinci komponent üzrə təklifləri ehətə etdiyini bildirdi və iflas prosesine başlama əsasları siyahısının genişləndirilməsini təklif etdi. Belə ki, mövcud qanunvericilik yalnız bir əsas- ödəmə qabiliyyətsizliyini (vaxtı çatmış (və ya ötmüş) öhdəliklərin icra edilməməsi) – nəzərdə tutur. Diger əsaslar kimi həddən artıq borclanma (balance sheet test) və gözlənilən müflisleşme (imminent insolvency) müəyyən edilə bilər.

Rəşad Həsənli digər komponent müflisleşmənin başlanması üçün məhkəməyə müraciət edilməzdən əvvəl maliyyə çətinlikləri olan şirkətlər üçün mövcud olan prosedurlar üzrə görülmüş işlərlə bağlı məlumat təqdim etdi. Maliyyə çətinlikləri olan şirkətlərin müflisleşməsinin qabaqcadan qarşısını almağa imkan verən mexanizmin hazırlanması imkanlarına baxılması üzrə təkliflərin İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təqdim edildiyini qeyd etdi.

İqtisadiyyat Nazirliyinin hüquq şöbəsinin müdir müavini **Teymur Əhmədov** bu komponentlə bağlı icraçı qurumlar siyahısında Ədliyyə Nazirliyi və digər aidiyyəti qurumlarının nəzərdə tutulmasını məqsədə uyğun hesab etdi.

Abbas Abbasov məhkəməyə qədərki müflis elan olunmadan maliyyə çətinlikləri olan şirkətlər üçün mövcud olan prosedurların "Müflisleşme və iflas haqqında" Qanunda nəzərdə tutulmadığını bildirərək sözügedən komponentdə bunun nezəre alınmasını məqsədəməvafiq hesab etdi.

Samir Seyidəhmədli bununla bağlı, mövcud prosedurun təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, yeni məhkəmədənənər prosedurların hazırlanmasını məqbul hesab etdi.

Vüsal Şixəliyev görülecek tədbirlərin konkretləşdirilməsini bir daha vurğuladı, və tədbir kimi qoyulan "təkrarlılığının aradan qaldırılması"nın dəqiqləşdirilməsini məqsədəməvafiq hesab etdi. Belə ki, məhz 4-cü sütun olan görülecek tədbirlər əsasında Starteji Yol Xəritesi hazırlanacaqdır.

Rəşad Həsənli digər komponent olan kreditorlarla çoxtərəfli müqavilələrin bağlanması üçün prosedurların mövcudluğu (məhkəmədənənər restrukturizasiya) komponentinin də yeni əlavə edildiyini bildirdi. Korporativ borcluların qacılımaz müflisleşməsin aradan qaldırmaq üçün mövcud hüquqi yolların, o cümlədən erken xəberdarlıq aletlərinin mövcudluğunu və direktorların fidusiar öhdəlikləri ilə bağlı komponenti ilə bağlı qeyd etdi ki, Dövlət Vergi Xidməti ilə bağlı bu komponent üzərində geniş müzakirələr aparılmışdı. Şirkətin xalis aktivlərinin dəyeri nizamname kapitalından az olduğu təqdirdə cəmiyyət tərəfindən elan edilməsinə nəzarət, nizamname kapitalının minimum miqdarının müəyyən edilməsi, şirkətlərin məcburi kənar auditə cəlb etmə mexanizminin tətbiqi, maliyyə çətinlikləri olan şirkətlər üçün iflas prosesinə başlamadan və öz biznes fəaliyyətini davam etdirməklə sağlamlaşdırma aletlərinin müəyyən edilməsi, direktorların hüquq və öhdəliklərinin müəyyən edilməsi və öhdəliklərin pozulmasına görə məsuliyyətin tətbiq edilməsi ilə bağlı qanunvericiliyin araşdırılması və bu istiqamətdə

tekliflerin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi görülecek tedbirlərin sırasında nəzərdə tutulmuşdur.

Digər 1.2-ci bəndlə bağlı bildirdi ki, "Borclunun aktivlərinin idarə olunması" komponentinin borclu biznesin fealiyyətini davam etdirməsi üçün vacib olan əməliyyatları davam etdirməsi ilə bağlı sağlamlaşdırma zamanı icra orqanının səlahiyyətləri tam və ya qismən saxlanılmaqla borclunun biznes fealiyyətini davam etdirə bilməsinin (debtor-in possession) təsbit edilməsi üçün beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, o cümlədən Qanunda nəzərdə tutulan emlak inzibatiçisinin müqavilələr bağlamağı ilə əlaqədar hüquq və vəzifelerinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tekliflərin hazırlanması və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi tədbiri nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda **Rəşad Həsənli** qeyd etdi ki, Mülki Məcəlləyə əsasən ləğvetmə prosesi ərzində hüquqi şəxsin hüquq qabiliyyəti tam həcmidə saxlanılır.

Məsələ ilə bağlı **Samir Seyidəhmədli** əlavə etdi ki, iflas prosesinde onun hüquq qabiliyyəti, hüquqi şəxsin fealiyyəti ləğvetmənin yekunlaşdırılması ilə bağlı olmalıdır. Misal üzərindən qeyd etdi ki, istehsal eden şirkət anbardakı malın satışını bitirməli, yeniden istehsalla məşğul olmamalı, yeni müqavilə münasibətlərinə girməməlidir. Nizamnamə kapitalı mütənasib deyilsə, ödəmə qabiliyyəti yoxdursa nizamnamə kapitalından yuxarı məbləğdə kredit (borc) müqaviləsinin bağlanmasına yol verilməməlidir. Nizamnamə kapitalının minimal məbləğinin müəyyən olunması müflisləşmənin başlanması anının müəyyən olunmasını optimallaşdırır. Qeyd etdi ki, təsisçi ilə müəssisə arasında münasibətlərə maraqların toqquşması baxımından qanunvericiliklə müəyyən məhdudiyyətlər nəzərdə tutulmalıdır, nizamnamə kapitalının artırılması ilə bağlı nəzarət də olmalıdır.

Rəşad Həsənli bildirdi ki, bu məsələ müzakirə olunaraq Mülki Məcəllənin müvafiq normaları təhlil edilməlidir.

Vüsal Şixəliyev qeyd olunanlara əlavə edərək bildirdi ki, müzakirələr zamanı belə bir amil ortaya çıxmışdır ki, ləğvetmə prosesinde olan şirkət bile-bile ki ləğv prosesindədir, öz partnyorları ilə müəyyən əməliyyatlar aparır, məqsədli şəkildə partnyorlar qarşısında borc yaradır və sonradan müəyyən olunur ki, müəssisə ləğv olunub. Bununla bağlı qeyd etdi ki, ləğvetmə prosesində olan şirkətlərə proses başlananda Vergi Xidməti vasitəsilə onun partnyorlarına bildiriş göndərilsin ki, belə bir proses başlanılıb. Praktikada bu ortaya çıxır ki, belə neqativ hallar bilərkdən həyata keçirilib və bununla da digər zərərçəkən tərəf ağır vəziyyətdə qalıb.

Samir Seyidəhmədli qeyd etdi ki, vergi orqanına ləğvetmə ilə bağlı ilk müraciətdən sonra həmin müəssisənin adının sonunda "ləğvetmə prosesində olan" sözləri qeyd edilir və o yeni möhür əldə edərək "ləğvetmə prosesi" ifadəsindən istifadə edir. Beynəlxalq təcrübədə isə bununla bağlı cinayət məsuliyyəti müəyyən olunub. Yerli qanunvericilikdə isə ləğvedici və ya müəssisənin üzərində məsuliyyət müəyyən olunmayıb, nəzarət mexanizmi mövcud deyil.

Abbas Abbasov qeyd etdi ki, qanunvericilikdə belə bir mexanizm var ki, iflas prosesi başlayanda, məhkəməyə ərize daxil olan kimi dərhal mətbuatda elan verilməlidir və İqtisadiyyat Nazirliyində bununla bağlı reyestr aparılır. Ümumilikdə isə müvafiq

əməliyyatların aparılması əmlak inzibatçısı tərəfindən icra olunur. Qeyd olunanlar baxımından hesab edilir ki, üçüncü tərəflərin məlumatlandırılması bu formada həyata keçirilir.

Rəşad Həsənli məsələ ilə bağlı məsuliyyət normalarının müəyyən olunmasının, cəza tədbirlərinin tətbiqinin ümumi işin aparılması baxımından, sahibkarların maraqlarının müdafiəsinə təsiri ilə bağlı Vüsal Şixəliyev sual ünvanladı.

Vüsal Şixəliyev sualın əhəmiyyətliliyini, konseptuallığını vurğulayaraq bildirdi ki, "Doing Business" layihəsində əsas istiqamət sahibkarların maraqlarının qorunması, biznesin sadələşdirilməsi, inzibati yükün azaldılması idi. Lakin yeni "Əlverişli Biznes mühiti" layihəsində isə əsas xətt kimi sahibkarların maraqları ilə yanaşı, sosial maraqların qorunması da götürülür. Sadələşdirilme ilə yanaşı, təhlükəsizlik tədbirləri də nezəre alınır.

Rəşad Həsənli 1.2-ci bəndin ikinci komponentinə borclu həddən artıq ağır olan müqavilələrə və ya aktivlərə xitam verə bilməsi ilə bağlı komponentə toxunaraq qeyd etdi ki, bununla bağlı Qanunun 20-ci maddəsi göstərilmişdir. Belə ki, borclunun rentabelli olmayan, borc öhdəliklərinin yaranmasına və ya artmasına səbəb ola bilən hər hansı əqdini, o cümlədən icra olunmamış müqavilələrini qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada ləğv etmek əmlak inzibatçısının hüququdur. Bununla bağlı borclunun rentabelli olmayan, borc öhdəliklərinin yaranmasına və ya artmasına səbəb ola bilən əqlərinin xitamı ilə bağlı, beynəlxalq təcrübənin, qanunvericiliyin araşdırılması və təkliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi tədbiri nəzərdə tutulmuşdur.

Müflislemə prosedurlarının başlanmasıdan əvvəl borclu tərəfindən aparılan preferensial və aşağı dəyərlə əməliyyatların ləğv edilməsi imkanının qanunvericilikdə müəyyən edilib-edilməməsi komponenti ilə bağlı qeyd etdi ki, Qanunun 55-ci maddəsində əmlak inzibatçısının borclunun bağlılığı əqlərin mübahisələndirilməsi üçün məhkəməyə müraciət edə bildiyi hal müəyyən olunub.

Bununla yanaşı, müflislemə prosesi zamanı borclu şirkətin davam edən əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün müflislemə proseduru başlandıqdan sonra kredit əldə etmək imkanı, habelə belə kreditin prioritetləşdirilməsi ilə bağlı 1.2-ci bəndin 1-ci abzasında məlumatın qeyd edildiğini bildirdi.

İcraatın dayandırılmasını tənzimləyen qaydalar, o cümlədən dövlət siyaseti maraqlarından irəli gələn məsələlərdə (məsələn, ətraf mühitin mühafizəsi) belə dayandırılmaya dair hər hansı istisnalarla bağlı komponentle bağlı **Rəşad Həsənli** müasir çağırışlara adekvatlılığı əhatə edən ekoloji dayanıqlılıq, ekoloji öhdəliklərlə bağlı məsələyə toxunaraq qeyd etdi, qanunvericilikde bununla bağlı xüsusi tənzimləmə mövcud deyil. Həmçinin Qanunvericilik baş idaresinin rəisi Adil Əliyevin də iştirakı ilə dövlət ekoloji ekspertizasının keçirilməsi ilə bağlı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin nümayəndələri ilə birgə müzakirəsi zamanı məlum olmuşdur ki, bu sahədə texniki normativ sənədlər də yoxdur.

Vüsal Şixəliyev qeyd etdi ki, hazırkı "Əlverişli Biznes mühiti" layihəsinin iki əsas ana xətti mövcuddur: rəqəmsallaşma və ekoloji məsələlər. Belə ki, formatından asılı olmayıaraq sahənin ekoloji mühitə mənfi və ya müsbət təsiri baxımından

qiymətləndirilməsi, ekoloji məsələlər bütün indikatorlarda mövcuddur. Mahiyyətindən asılı olmayaraq indikatorlar üzrə ekoloji öhdəliklərə bağlı komponentlər nezərdə tutulub. Konseptual baxışın hazırlanması və formallaşması baxımından beynəlxalq ekspertlərin cəlb edilmesi ilə təhlillərin aparılmasını teklif etdi.

Rəşad Həsənli növbəti "Ləğvetmə və sağlamlaşdırma üzrə icraatların əhatə dairesi" komponentinə keçərək sağlamlaşdırma planının təsdiqlənmə qaydası ilə bağlı müvafiq nümayəndelerin tekliflərinin nəzərə alındığını bildirdi. Belə ki, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə (US Chapter 11, AB restrutruzasiya direktivi və s.) nəzərə alınmaqla "Müflisleşme və iflas haqqında" Qanunun 41-1-ci maddesinin və Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 26 sentyabr tarixli 416 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Borclunun sağlamlaşdırılması planının mezzunu"nun təkmilləşdirilmesi ilə bağlı tekliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi məqsədə uyğun hesab edildiyini qeyd etdi.

Abbas Abbasov kreditorların səsvermə hüquqları komponenti ilə bağlı bildirdi ki, bu daha çox sağlamlaşdırma planının təsdiqlənməsi komponenti ilə əlaqədardır.

Rəşad Həsənli yenidən təşkiletmə ilə bağlı məsələyə tekrar toxunaraq müzakirə açdı. **Abbas Abbasov** da məsələ ilə bağlı konkret mövqe sərgileyərək mahiyyət üzrə "yenidən təşkiletmə"nin "sağlamlaşdırma"ni əhatə etdiyini qeyd etdi.

Narazı kreditorlar ilə bağlı xüsusi müdafiə tədbirləri ilə bağlı komponentlə bağlı **Rəşad Həsənli** qeyd etdi ki, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla narazı kreditorlarla əlaqədar maddi xarakterli hüquqi-müdafıə mexanizmləri ilə əlaqədar qanunvericiliyin təkmilləşdirilmesi və tekliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi görülükək tədbir kimi müəyyən edilib.

Şirkət rəhbərliyinin müflisleşme üzrə nümayəndə ilə əvəz olunması qaydası ilə bağlı komponent üzrə mövcud qanunvericilik təhlil edilməklə "Müflisleşme və iflas haqqında" Qanunda anlayışların dəqiqləşdirilmesi və tekliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi tədbiri müəyyən edilmişdir.

Teymur Əhmədov müflisleşme prosesinin müxtəlif reyestrlərdə öz eksini tapması, notariuslar və digər eməliyyatları aparan orqanlar üçün də həmin reyestrlərə çıxış imkanının olmasının müəyyən neqativ halların qarşısını almağa kömək edə bileceyini qeyd etdi. Müəssisə rəhbərliyinin müflisleşme prosesində eməliyyat imkanlarının məhdudlaşdırılması, hüquqi şəxslərin dövlət reyestrində emlak inzibatçısı təyinatının qeyd olunması və buna notariusların çıxış imkanlarının olması məqsədə müvafiq hesab olundu.

Samir Seyidəhmədli təşəbbüsü dəstekləyərək qeyd etdi ki, müflisleşme prosesində qeydə alınmalı olunan məlumatların dəqiqləşdirilmesi məqsədə uyğun olardı.

Abbas Abbasov məhkəmə qərarı qəbul olunduqdan sonra həmin qərarın dərhal reyestre ötürülməsi fikri ilə çıxış etdi.

Ləğvetmə prosesində aktivlərin satışının təsdiq edilməsində və iddiaların təmin edilməsi zamanı kreditorların rolü komponentinə keçid edərək **Rəşad Həsənli** bildirdi ki, dəyəri borclunun aktivlərinin 5 faiz və daha çox hissəsini təşkil edən aktivlərin satış planına daxil edilmədən satılmasına yol verilmir. Dəyəri borclunun aktivlərinin 5 faizindən az hissəsini təşkil edən aktivlərin satılması emlak inzibatçısı tərəfindən Qanunun tələbləri

nezərə alınmaqla kreditorlar yığıncağının razılığı olmadan həyata keçirile və ya satış planına daxil edilməsi təklif edile bilər.

"Kreditorun iştirakı" komponenti 1.4-cü bendlə bağlı kreditorların müflisleşme üzrə olunan borclunun aktivleri haqqında məlumat əldə etmək imkanının olub-olmaması, oxşar xüsusilə təminatlı kreditorlar, ətraf mühit və əmək tələbləri, təminatsız kreditorlar və ya qanunun tətbiqi nəticəsində yaranan biliçek her hansı digər əlaqəli sosial siyaset maraqlarının sıralanması, müflisleşme zamanı işçilərin iddialarının (məsələn, ödənilməmiş əmək haqqı və ya ixtisar kimi) müdafiəsi üçün xüsusi hüquqi rejimin mövcud olub-olmaması ilə bağlı komponentlərlə əlaqədar **Rəşad Həsənli** məlumat verdi.

Qərara alındı ki, borclunun aktivleri haqqında məlumat əldə etmək imkanının olub-olmaması məsəlesi Dövlət Vergi Xidməti ilə müzakirə olunmalıdır.

"Müflisleşme üzrə inzibatçının ekspertizası (peşəkarlığı)" komponenti ilə bağlı müflisleşme üzrə peşəkar mütəxəssis çərçivesinin hərtərəfli olub-olmaması nezərə alınmaqla qiymətləndirilməsi, kvalifikasiya, təcrübə təlimlər, lisenziyalasdırma və ya qeydiyyat tələblərinə dair komponent üzrə **Rəşad Həsənli** məlumat verdi. Qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nezərə alınmaqla müflisleşme üzrə peşəkar mütəxəssis çərçivesinin hərtərəfli olub-olmaması ilə bağlı mövcud qanunvericilik normalarının təhlil edilməsi və təkliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi görülecek tədbir kimi müəyyən olunmuşdur.

Qeyd olunan komponentlərlə bağlı özəl sektorun interaktiv iştirakının vacibliyini bir daha vurğulayaraq **Vüsal Şixəliyev** özəl sektorla geniş əməkdaşlığın aparılması olduğunu qeyd etdi.

"KOB subyektləri üzrə ixtisaslaşdırılmış prosedurlar", müflisleşme qanunvericiliyində ödəmə qabiliyyəti olmayan mikro, kiçik və orta biznes üçün süretli leğvetmə və ödəmə qabiliyyəti olan mikro, kiçik və orta biznes üçün sadələşdirilmiş prosedurlar əsasında sağlamlaşdırma imkanının olub-olmaması komponenti üzrə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nezərə alınmaqla mikro və kiçik, orta sahibkarlıq subyektləri üçün sadələşdirilmiş iflas və sağlamlaşdırma prosedurlarının müəyyən edilməsi ilə bağlı təkliflərin Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsinin nəzərdə tutulmasını **Rəşad Həsənli** qeyd etdi. Bununla yanaşı, "Sərhədlərarası müflisleşme" komponenti ilə bağlı məlumatın verilmesi üçün sözü **Abbas Abbasova** verdi.

Abbas Abbasov UNCITRAL-in müvafiq tövsiyyələri əsasında mikro və kiçik (o cümlədən, orta) sahibkarlıq subyektləri üçün sadələşdirilmiş iflas və sağlamlaşdırma prosedurlarının müəyyən edilməsi zərurətinin mövcud olduğunu qeyd etdi. Bununla yanaşı, sərhədlərarası müflisleşme haqqında, müflisleşme ilə bağlı məhkəmə qərarlarının tətbiqi və icrası ilə bağlı UNCITRAL Model qanunlarının mövcud olduğunu və 50-dən çox ülkədə misal üçün Birleşmiş Krallıq, Singapur kimi ölkələrdə bu model qanunların qəbul olunduğunu qeyd etdi. Ölkəmizdə də müvafiq olaraq həmin model qanunlar ya ayrıca qanun və ya digər qanunvericilik aktlarının tərkib hissəsi kimi qəbul olunması məqsədəməvafiq olardı.

"Müflisleşme üzre məhkəmələr və ya hakimlərin ixtisaslaşması" komponenti üzre iflas məsələləri üzre ixtisaslaşdırılmış məhkəmə və ya kimmersiya məhkəməsində iflas onlara həvələ edilməsi tələb edilirmi (bütün iflas məsələlərinin məhkəmələrinə həvələ edilir mi" komponenti ilə bağlı Teymur Əhmədov bildirdi ki, bağlı mübahisələri kimmersiya mübahisəsinə aid edir. Belə olan halda mübahisenin məhkəməyə qədər (pretenziya qaydasında) nizama salınması və məhkəməyə müraciət etməmişdən əvvəl "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ilkin mediasiya sessiyasında iştirak tələb olunur. Qeyd edilən mübahisələr hazırda xüsusi icraat qaydasında tənzimlənmir, mülki-prosessual-qanunvericilikdə bu mübahisələrə münasibətdə pretenziya və mediasiya prosesinin tətbiq edilməməsi də istisna edilmir.

Abbas Abbasov bildirdi ki, iflas məsələləri üzre ixtisaslaşdırılmış məhkəmələr Amerikada, bəzi Avropa ölkələrində var. Azərbaycanda müflisleşme prosesleri ilə bağlı məhkəmə icraatlarının say azlığına görə buna zəruret yoxdur, yalnız hakimlərə təlimlər vermək kifayətdi.

Rəşad Həsənli qeyd etdi ki, iflas məsələlərinə baxan hakimlər üçün sistemli qaydada müflisleşme prosedurları üzre ixtisaslaşmış təlimlər 23-25 sentyabr tarixlərində ABŞ Ticaret Departamentinin Kimmersiya Hüququnun İnkişafı Programı və ABŞ-in Bakıdakı Səfirliyinin maliyyə dəstəyi və Ədliyyə Akademiyasının təşkilatçılığı ilə "Müflisleşme və ifasla bağlı işlərə baxılmasının xüsusiyyətləri" mövzusunda hakimlər üçün, 2021-ci il üzre 25 sentyabr tarixində Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyi və Ədliyyə Akademiyasının birgə təşkilatçılığı ilə kimmersiya məhkəməsinin hakimləri üçün "Mübahisələrin alternativ həlli və ixtisaslaşmış məhkəmələrə əlavə dəstək" layihəsi çərçivəsində "Müflisleşme ilə bağlı məhkəmə mübahisələri" mövzusunda distant formada keçirilmişdir. 2021-ci ildən etibarən hakimliyə namizədlərin ilkin tədris kursunun programına "Müflisleşme və iflas məsələləri" mövzusu 1 saatlıq həcmində daxil edilmişdir.

Vüsal Şixəliyev təklif etdi ki, Ədliyyə Akademiyası tərəfindən ixtisaslaşmış təlim programı hazırlanıncı və həmin program ingilis dilinə tərcümə edilərək həm program üzrə təlimlər keçirilsin, həm də qrafik müəyyən olunsun.

Rəşad Həsənli fealiyyə göstərən elektron ədliyyə sisteminin əsas elementlərinə (e-müraciət, e-bildirişlər, məhkəmə rüsumlarının elektron şəkildə ödənilməsi, məhkəmə işlərinin daxili idarəetməsi, işi onlayn izləmək imkanı və ya prosessual sənədlərin müflisleşme halları, müflisleşme üzrə məhkəmələrə və digər tərəflərə göndərilməsi) müflisleşme elementlərinə inzibatçıların və ya qeyyumların məhkəmənin avtomatlaşdırılmış müvafiq elementlərinə çıxışı olan qrupa daxil edilməsi və müflisleşme zamanı elektron hərraclardan istifadə, bütün davam edən müflisleşme icraatları, o cümlədən borclu haqqında məlumatlar, icraatın mərhəlesi və müflisleşme üzrə mütəxəssis haqqında məlumatları qeyd edən müflisleşme reyestrinin mövcudluğu, bu məlumatın icraatın maraqlı tərəflərinə elçatanlığı, müflisleşme icraatlarının sayı və növləri, məhkəmənin çıxardığı qərarlar haqqında

məlumatların ictimaiyyətə açıq olub-olmaması komponentləri ilə bağlı Nazirliyin struktur bölmələri ilə müzakirənin zərurətini vurğuladı.

Vüsal Şixəliyev "Müflisləşmə üzrə inzibatçının praktiki (peşəkarlığı)" komponenti üzrə müflisləşmə üzrə ekspertlərin necə təyin edildiyi ve ixtisas ve təcrübə kimi seçim meyarlarına aid qaydaların tətbiq edilib-edilmədiyi ilə bağlı təhlillərin aparılması və müflisləşmə üzrə inzibatçılara təyin olunmazdan əvvəl, sistemli qaydada təlimlərin hansı qurum tərəfindən hansı qaydada keçirilməsi məsələsinin müzakiresinin vacibliyini qeyd etdi.

Rəşad Həsenli 3.1-ci "Leğvetmə və ya sağlamlaşdırma üzrə məhkəmə icraatının həlli müddəti və xərclər", məhkəmə yolu ilə leğvetmə və sağlamlaşdırma icraatını həll etmək üçün tələb olunan vaxt və xərclərin qiymətləndirilməsi, xərclər: Prosesin Ümumi xərcləri (həm kreditorlar, həm də borcalanın çekdiyi xərclər) şirkətin borcunun dəyərinin faiz nisbəti ilə bağlı komponentləri ilə əlaqədar Prezident Administrasiyanın təkliflərinin işçi qaydada müzakirə ediləcəyini bildirdi.

Vüsal Şixəliyev vaxt və xərc komponentləri ilə bağlı Dünya Bankının sonuncu hesabatında olan göstəricilərə (Time, cost, recovery rate) fokuslanaraq onların optimallaşdırılması ilə bağlı müvafiq işlərin görülməsini məqsədə uyğun hesab etdi.

Rəşad Həsenli matrisanın təqdimatının yekunlaşdığını və qeyd olunan məsələlərin diqqətdə saxlanacağını bildirdi.

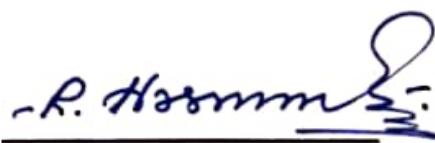
Diaqnostika matrisasının tərtibinin nümayəndələrinin təklifləri əsasında ən qısa müddədə yekunlaşdırılacağını və onun əsasında Strateji Yol Xəritəsinin hazırlanacağını qeyd etdi.

Vüsal Şixəliyev sonda iclası bağlı elan etdi və iştirakçılara iştiraka görə təşəkkür etdi.

QƏRARA ALINDI:

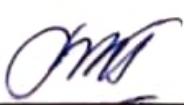
- "Biznesin müflisləşməsi" indikatoru üzrə diaqnostika matrisasında nəzərdə tutulmuş mövcud vəziyyət (qanunvericilik və ya inzibatçılığın tələbi, sahəvi elektron sistemlər, funksional inzibati prosedurlar və s.), məhdudiyyətlər və təkmilləşmə imkanları, potensial risklər, təkmilləşmə və ya inkişafla bağlı görüləcək tədbirlər sütunları üzrə məlumatların işçi qrupu tərəfindən mümkün qısa müddət ərzində hazırlanaraq, diaqnostika matrisası layihəsinin yekunlaşdırılması və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi.
- Diaqnostika matrisasının əsasında Strateji Yol Xəritəsinin hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi.

İclas sədri:

Rəşad Həsenli

İclas katibi:

Məryəm Həmidova